

ISSN 1818-8583

3/2011

ВЕСЦІ БДПУ

Серый 2
ГІСТОРЫЯ
ФІЛАСОФІЯ
ПАЛІТАЛОГІЯ
САЦЫЯЛОГІЯ
ЭКАНОМІКА
КУЛЬТУРАЛОГІЯ

Весці БДПУ

Штоквартальны навукова-метадычны часопіс.

Выдаецца з чэрвеня 1994 г.

№ 3(69) 2011

СЕРЫЯ 2.

Гісторыя. Філософія. Паліталогія. Сацыялогія.
Эканоміка. Культуралогія

Змест

Галоўны рэдактар

П.Д. Кухарчык

Рэдакцыйная калегія:

В.В. Бушчык
(нам. галоўнага рэдактара)

Л.М. Давыдзенка

А.В. Данільчанка

А.П. Жытко

М.М. Забаўскі

I.В. Катляроў

П.В. Кікель

Г.А. Космач

А.М. Люты

У.А. Мельнік

А.І. Смолік

А.С. Цернавы

В.С. Цітоў

В.В. Шынкароў

Паліталогія

Зенчанка В.А., Сіманоўскі С.І. Знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь ва ўмовах глабалізацыі 3

Сіманоўскі I.С., Сіманоўскі С.І. Станаўленне палітычнага прагназавання як навуковага кірунку 8

Ястреб Д.С., Шынкароў I.А. Прававыя аспекты нацыянальнай бяспекі 11

Зенчанка С.В. Знешняя міграцыйная палітыка Рэспублікі Беларусь: этапы станаўлення 15

Зенчанка В.А., Сарокін А.А. Масавы таталітарны палітычны рух: сутнасць, асаблівасці, тэндэнцыі развіцця 20

Сацыялогія

Кабяк А.В. Сацыяльныя інтарэсы жыхароў Беларусі ў сацыялагічным вымярэнні 25

Галіч Л.П. Сацыяльнае самаадчуванне насельніцтва Беларусі: аналіз рэгіянальных асаблівасцей 29

Хамутоўская С.В. Электаральныя паводзіны насельніцтва: аналіз у рамках сацыяльна-псіхалагічнага падыходу 34

Шухатовіч В.Р. Тытунекурэнне як сацыяльная з'ява 39

Шушунова Т.М. Вывучэнне біялагічнай арыентацыі самазахаваўчых паводзін студэнцкай моладзі з выкарыстаннем методу няскончаных сказаў 43

Андрас I. A. Феномен прадпрымальнасці ў ацэнках беларускіх жанчын: шматмерны сацыялагічны аналіз 48

Раманаў С.П. Асноўныя падыходы да даследавання інстытута адукцыі ў сучаснай амерыканскай і брытанскай сацыялогії 53

Эканоміка

Давыдзенка Л.М., Давыдзенка Т.Д. Міжнародныя стандарты інфармацыйных сістэм кіравання прадпрыемствам 58

Такарчук I.В. Інавацыйны тып эканамічнага росту як ключавы фактар павышэння ўзроўню жыцця ў доўгатэрміновай перспективе 63

Васьковіч В.В. Прыродныя рэсурсы як грамадскі набытак і метады іх вымярэння 67

ПАЛІТАЛОГІЯ

УДК 327(476)

кандыдат філософскіх навук, дацэнт кафедры паліталогіі і права БДПУ;
С.І. Сіманоўскі,
кандыдат філософскіх навук, дацэнт кафедры паліталогіі БДУ

ЗНЕШНЯЯ ПАЛІТЫКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ВА ЎМОВАХ ГЛАБАЛІЗАЦЫІ

У сучасным свеце пад уплывам глабалізацыі і ўзмацнення інтэграцыйных працэсаў адбываюцца шырокамаштабныя змены ў сістэме міжнародных адносін, якія маюць розны змест і спецыфічныя аспекты ў пэўных рэгіёнах зямного шара. Уступленне чалавецтва ў эпоху глабалізацыі і шматпалалярнасці ўнесла кардынальныя змены ў дзяржаўную палітыку ўсіх краін, канцэптуальная палажэнні іх знешнепалітычнага курсу, вызначэнне кірункаў, прыярытэтаў і партнёраў.

Рэспубліка Беларусь не знаходзіцца ў баку ад падзей, якія адбываюцца ў свеце. У выніку распаду СССР яна ператварылася ў суверэнны, самастойны суб'ект міжнародных адносін. Перад маладой дзяржавай паўсталая задача стварэння нацыянальнай знешнепалітычнай дактрины з улікам яе геапалітычнага становішча і дамінуючых геапалітычных тэндэнций у свеце, накіраванай на забеспечэнне захавання тэртыярыйнай цэласнасці, суверэнітэту і культурна-гістарычнай супольнасці беларускага народа.

У сувязі з гэтым аб'ектыўныя навуковы аналіз асноўных кірункаў і прыярытэтаў знешній палітыкі Рэспублікі Беларусь у сучасных умовах, вырашэнне пытання цывілізацыйнай і геапалітычнай ідэнтыфікацыі, вызначэнне найбольш аптымальных шляхоў забеспечэння дзяржаўнага суверэнітэту краіны набываюць асаблівую актуальнасць.

Мэта артыкула – даследаванне асноўных кірункаў і прыярытэтаў знешній палітыкі Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе развіцця з улікам разнастайных фактараў і ўмоў, якія уплываюць на яе ажыццяўленне, выбар знешнепалітычнага курсу.

Пры напісанні дадзенай работы былі выкарыстаны працы такіх беларускіх навукоўцаў, як А.А. Разанаў, С.А. Кізіма, І.І. Пірохнік, А.А. Чалядзінскі, а таксама інфармацыя інтэрнэт-рэсурсаў.

Разглядаючы знешнюю палітыку Рэспублікі Беларусь у сучасных умовах, неабходна звяр-

тися на ўзмацненне інтэграцыйных працэсаў і падтрымку ўніверсальнага агульнаміжнароднага правапорядку, а таксама на падтрымку асаблівасці географічнага становішча нашай краіны.

В.А. Зенчанка,

С.І. Сіманоўскі,

нуцца да аналізу маштабных геапалітычных трансфармацый у сучасным свеце і асаблівасцей геапалітычнага становішча нашай краіны. У сувязі з гэтым трэба адзначыць, што канец ХХ – пачатак ХХІ ст. харкторызуецца глыбокімі зменамі ў расстаноўцы сіл на сусветнай арэне, звязанымі з распадам СССР і сістэмы сацыялізму ў целым. Маштабнасць геапалітычных трансфармацый у свеце знайшла сваё адлюстраванне ў пераходзе ад біполярнага свету да аднапалірнага з відавочным дамінаваннем ЗША, прасоўваннем НАТА на Усход, накіраваным на замацаванне новага перадзелу Еўропы, змяненні ў знешнепалітычных арыентацыях усходне-еўрапейскіх краін і былых савецкіх рэспублік.

У той жа час назіраецца ўмацаванне новых цэнтраў сілы ў сусветнай палітыцы, што абумоўлівае тэндэнцыю паступовага пераходу да шматпалалярнага свету. У адпаведнасці са шматлікімі прагнозамі, у ХХІ ст. Азіяцка-Ціхаакіянскі рэгіён стане галоўным геапалітычным пунктам у сусветным згуртаванні.

Акрамя таго, можна канстатаваць, што свет ва ўмовах глабалізацыі стаў больш хаатычным, чым у мінулым, у перыяд існавання Вестфальскай дзяржаўна-цэнтральнай сістэмы, што пагражае асновам сучаснай цывілізацыі, стварае прадумовы для ўзмацнення канфліктнасці ў адносінах паміж цывілізацыямі і краінамі.

У сувязі з разгортваннем працэсаў глабалізацыі перад Рэспублікай Беларусь стаіць задача вызначыць свою геапалітычную нішу, якая б адпавядала яе нацыянальным інтэрэсам і забяспечвала захаванне дзяржаўнага суверэнітэту.

Геапалітычнае становішча Беларусі харкторызуецца тым, што яна знаходзіцца ў цэнтры Еўропы, на стыку цывілізацый і геапалітычных інтэрэсаў вялікіх дзяржаў. Сучасная геапалітычная арыентацыя Беларусі складваеца пад уплывам шэрагу геаэканамічных і ваенна-стратэгічных фактараў. Геаграфічнае становішча краіны ў цэнтры Еўропы на перасячэнні

важных транспортных камунікацый дае магчы-
масць выгадна яго выкарыстоўваць для сты-
мулявання эканамічнага развіцця і ўзмацнення
сваіх пазіцый у рэгіональнай палітыцы.

Традыцыйна Беларусь знаходзіцца ў зоне
геастратэгічнай увагі Pacii, што трэба выкарыс-
тоўваць у сваіх нацыянальных інтэрэсах. З друго-
га боку, цэнтральна-еўрапейскае станові-
шча Беларусі робіць яе прывабным партнёрам
і саюзнікам для заходнега ёўрапейскіх краін, якія
жадаюць бачыць яе ў якасці стабільнага і прад-
казальнага партнёра.

Усё гэта абумоўлівае неабходнасць правя-
дзення шматвектарнай знешняй палітыкі, якая
прадугледжвае шматлікія кірункі яе рэалізацыі.

Пасля абавязчэння Незалежнасці 27 ліпеня
1990 г., калі беларускі парламент прыняў Дэк-
ларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце Бела-
русы, якой 25 жніўня 1991 г. быў нададзены кан-
стытуцыйны статус, Рэспубліка Беларусь вый-
шла на міжнародную арэну не толькі ў якасці
новай суверэннай дзяржавы, што ўзнікла ў
выніку распаду СССР, але і як ёўрапейская кра-
іна, што мае глыбокія гістарычныя традыцыі
дзяржаўнасці. У выніку гістарычнага экспурсу
выяўляецца, што на тэрыторыі краіны ў міну-
лым існавалі княствы: Полацкае, Тураўскае і
інш. (IX–XIV стст.), Вялікае Княства Літоўскае,
Рускае і Жамойцкае (сярэдзіна XIII–XVIII ст.), якія
былі актыўнымі суб'ектамі міжнародных зносін.

БССР (1919–1991 гг.) – адна з дзяржаў-
заснавальніц і паўнапраўны член Арганізацыі
Аб'яднаных Нацый. Рэалізаваўшы сваё права
на самавызначэнне, Рэспубліка Беларусь, якая
атрымала гэту афіцыйную назну па рашэнні
Вяроўнага Савета БССР ад 19 верасня 1991 г.,
пачала праводзіць самастойную знешнюю палі-
тыку.

Фарміраваць свой міжнародны курс Бела-
русы давялося ў складаных умовах. Унутраныя
сістэмныя перабудовы супалі з глабальнымі
палітычнымі зменамі канца XX ст. Узнікалі і ўма-
цоўваліся новыя цэнтры ўплыву, павялічвалася
колькасць суверэнных суб'ектаў міжнародных
зносін.

Нягледзячы на аб'ектыўныя цяжкасці, Рэ-
спубліка Беларусь пасля атрымання незалеж-
насці змагла пабудаваць адносіны са знешнім
светам у адпаведнасці са сваімі нацыяналь-
нымі інтэрэсамі і прынцыпамі. Гэта стала асно-
вой, якая дазваляе нашай краіне ўпэўнена і
эфектыўна прасоўваць і адстойваць свае знеш-
непалітычныя пытанні і прыярытэты.

Асноўныя прынцыпы, мэты і задачы знеш-
няй палітыкі Рэспублікі Беларусь заканадаўча
замацаваны ў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь
і Законе «Аб замацаванні Асноўных напрамкаў
унутранай і знешняй палітыкі Рэспублікі Бела-
русь» ад 14 лістапада 2005 г. № 60-З.

Найбольш поўна прынцыпы знешняй палі-
тыкі Рэспублікі Беларусь выкладзены ў арты-
куле 18 Асноўнага закона: «Рэспубліка Бела-
русь у сваёй знешняй палітыцы зыходзіць з
прынцыпамі дзяржаў, непрымінення
сілы ці пагрозы сілай, непарушнасці межаў,
мірнага ўрэгулявання спрэчак, неўмяшання ва-
ўнутраныя справы і іншых агульнапрызнаных
прынцыпамі і нормамі міжнароднага права». У
гэтым жа артыкуле знайшоў адлюстраванне і
такі важны прынцып знешняй палітыкі Беларусі,
як прыхільнасць да палітыкі яздзернага разбрэ-
енні і дэмілітарызацыі міжнародных адносін:
«Рэспубліка Беларусь ставіць за мэту зрабіць
сваю тэрыторыю бяз'ядзернай зонай, а дзяр-
жаву – нейтральнай» [1, с. 8].

Да ліку важнейшых прынцыпамі знешняй
палітыкі Беларусі трэба аднесці адсутнасць у
нашай дзяржавы якіх-небудзь тэрытарыяль-
ных прэтэнзій да іншых краін, роўна як і непры-
знанне Беларуссю тэрытарыяльных прэтэнзій
да яе з боку іншых дзяржаў.

Вышэйадзначаныя прынцыпы знешняй палі-
тыкі Рэспублікі Беларусь сталі асновай для выз-
начэння мэт і задач знешнепалітычнай стратэгії
нашай дзяржавы.

Стратэгічнымі мэтамі знешняй палітыкі Рэ-
спублікі Беларусь з'яўляюцца: бяспека краіны,
захаванне і замацаванне суверэнітэту і тэрыта-
рыяльной цэласнасці, ахова інтэрэсаў грамад-
ства, асобы і дзяржавы.

Асноўныя задачы беларускай дзяржавы
на міжнароднай арэне выцікаюць з названых
вышэй стратэгічных мэт:

- стварэнне спрыяльных знешніх умоў для
паступальнага развіцця Беларусі, пад'ёму
яе эканомікі, павышэння дабрабыту грама-
дзян краіны, развіцця палітычнага, эканаміч-
нага, інтэлектуальнага і духоўнага патэнцы-
ялу краіны;
- умацаванне міжнародных пазіцый, адпавя-
даючых інтэрэсам Беларусі як ёўрапейскай
дзяржавы;
- уздзеянне з улікам свайго становіща і маг-
чымасцей на фарміраванне шматпаляр-
нага, стабільнага, справядлівага і дэмак-
ратычнага светапарадку, заснаванага на
агульнапрызнаных нормах міжнароднага
права;
- фарміраванне «пояса добрасуседства» па
перыметры беларускіх меж;
- усебаковая ахова правоў і інтэрэсаў бела-
рускіх грамадзян і юрыдычных асоб за
мяжой;
- данясенне сапраўднай інфармацыі аб краі-
не, садзейнне пазітыўнаму ўспрыманню
Беларусі ў свеце, папулярызацыі культур-
ных і духоўных каштоўнасцей беларускага
народа за мяжой.

Аналіз прынцыпаў знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь пераканаўча сведчыць, што яны ў поўным аб'ёме адпавядаюць літары і духу асноўнага закона самай аўтарытэтнай міжнароднай арганізацыі – Уставу Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

Міжнародная актыўнасць Беларусі накіравана, у першую чаргу, на падтрыманне бяспекі дзяржавы і абарону нацыянальных інтересаў ад любых знешніх выклікаў і пагроз, садзейнічанне фарміраванню спрыяльных умоў для стабільнага эканамічнага развіцця краіны і павышэння дабрабыту грамадзян.

Важным кірункам знешнепалітычнай дзеянасці ва ўмовах глабалізацыі з'яўляецца раўнапрайная інтэграцыя Беларусі ў сусветную палітычную, эканамічную, культурную прастору. Прынцыпавае значэнне для нашай дзяржавы мае забеспечэнне абароны правоў і свабод яе грамадзян за мяжой, захаванне беларускага этнасу па-за тэрыторыяй краіны.

Геаграфічнае становішча Рэспублікі Беларусь, на тэрыторыі якой зыходзяцца найбольш важныя транспартныя шляхі паміж Еўропай і Азіяй, і няпростая гісторыя краіны, якая адчула на сабе разбуральныя вынікі шматлікіх еўрапейскіх войнаў і канфліктаў, абумовілі курс на шматвектарнасць нашай палітыкі як фундаментальнага прынцыпу, які азначае развіццё збалансаваных канструктыўных адносін з партнёрамі ў розных рэгіёнах свету. На шляху нападжвання дыялогу і ўзаемакарыснага супрацоўніцтва з імі Беларусь кіруеца прынцыпамі прагматызму і паслядоўнасці, узаемнай павагі, раўнапраўя, неўмяшальніцтва ва ўнутраных справах.

У цяперашні час Рэспубліка Беларусь падтрымлівае дыпламатычныя адносіны са 169 дзяржавамі свету, у 50 з якіх адкрыта 62 дыпламатычныя і консульскія прадстаўніцтвы, не лічачы 13 аддзяленняў. Яна выконвае каля 3,5 тыс. міжнародных дамоў. З іх больш за 1900 – двухбаковыя, каля 1500 – шматбаковыя дамовы [2].

Прытрымліваючыся адзінных падыходаў да развіцця адносін з усімі замежнымі партнёрамі без выключэння, Беларусь у той самы час, як і любая іншая дзяржава, канцэнтруе свае знешнепалітычныя намаганні на шэрагу найбольш важных і перспектывных вектараў. Сярод такіх прыярытэтных напрамкаў – дзяржавы-суседзі (Расія, Украіна, Еўрапейскі саюз), Садружнасць Незалежных Дзяржаў, краіны сусветнага Пойдня, ЗША і інш.

Рэспубліка Беларусь зацікаўлена ў максімальнай рэалізацыі патэнцыялу стратэгічнага партнёрства ў адносінах з Расійскай Федэрацияй. Цесная сувязь паміж дзяржавамі абумоўлена геаграфічнымі, геапалітычнымі, гістарыч-

нымі і іншымі фактарамі, узаемнай дапаўняльнасцю дзвюх эканомік, кааперацыйнымі сувязямі прадпрыемстваў.

Асноўныя знешнепалітычныя задачы на расійскім напрамку – нарочванне аб'ёмаў беларускага экспарту, эфектыўнае выкарыстанне патэнцыялу непасрэдных сувязей паміж рэгіёнамі дзвюх краін, паглыбленне кааперацыі, пашырэнне беларускай тавараправадной сеткі, прыцягненне інвестыцый.

Будуючы ўзаемакарысннае супрацоўніцтва з Расіяй, Беларусь няўхільна прытрымліваецца прынцыпу безумоўнага захавання суверэнітэту і тэрыторыяльнай цэласнасці бакоў, дакладнага і адказнага выканання імі сваіх міжнародных абязядзялінняў.

Прыярытэтам знешняй палітыкі Беларусі на еўрапейскім вектары з'яўляецца інтэнсіфікацыя партнёрства з краінамі Еўрасаюза ў сферах узаемнай увагі: гандаль і інвестыцыі, транспарт, транзіт, трансгранічнае і рэгіональнае супрацоўніцтва, спрашчэнне візавага рэжыму, ахова навакольнага асяроддзя.

Беларусь – надзейны партнёр Еўрасаюза не толькі з пункта гледжання падтрымкі сацыяльна-еканамічнай стабільнасці ў рэгіёне, але і па стратэгічна важных пытаннях агульнаеўрапейскага значэння: забеспечэння ваенна-палітычнай, энергетычнай і экалагічнай бяспекі, барацьбы са злачыннасцю, наркатарапікам, нелегальнай міграцыяй.

Беларусь выступае за развіццё раўнапрайнага дыялогу і ўсебаковага супрацоўніцтва з Еўракамісіяй і дзяржавамі-ўдзельніцамі ЕС, у тым ліку ў межах ініцыятывы «Усходнє партнёрства».

Стратэгічнай мэтай Рэспублікі Беларусь з'яўляецца забеспечэнне збалансаванага ўзаемавыгаднага ўзаемадзяення як з Еўрасаузам, так і з Расіяй. Рэспубліка Беларусь зацікаўлена ў інтэнсіфікацыі шматпланавага супрацоўніцтва з краінамі на двухбаковым узроўні і ў межах інтэграцыйных аўяднанняў – Садружнасць Незалежных Дзяржаў, Еўразійская эканамічнай супольнасці, Арганізацыі Дагавора аб калектывай бяспечы.

Наша краіна падтрымлівае працэсы развіцця інтэграцыйнага патэнцыялу СНД, у першую чаргу, у эканамічнай сферы, паступовага фарміравання рэжыму свабоднага гандлю, актыўізацыі супрацоўніцтва ўдзельнікаў Садружнасці ў галіне барацьбы з арганізаванай злачыннасцю, тэрарызмам, у ваеннай сферы.

У межах Еўразійской эканамічнай супольнасці Беларусь зацікаўлена ў нарочванні ўзаемакаштоўнага партнёрства з краінамі-ўдзельніцамі ЕўрАЗЭС з ухілам на сферы энергетыкі, транспарту, транзіту; паўнаважкай рэалізацыі дамоўленасці па стварэнні Міжнароднага саюза.

за Беларусі, Расіі і Казахстана, якая прадугледжвае адсутнасць любых перашкод у руху тавараў паміж краінамі МС; пераводзе Мытнага саюза «тройкі» ў фармат Адзінай эканамічнай прасторы (АЭП).

Рэспубліка Беларусь актыўна садзейнічае ўмацаванню Арганізацыі Дагавора аб калектывнай бяспечы па ўсіх напрамках яе дзеянасці (палітычным, ваенным, ваенна-тэхнічным, інфармацыйным); развіццю супрацоўніцтва ў галіне барацьбы з наркатрафікам, нелегальнай міграцыяй, міжнароднай арганізаванай злачыннасцю; умацаванню каардынацыі дзеянняў дзяржаў-удзельніц Арганізацыі; наладжванню канструктыўнага ўзаемадзеяння АДКБ з іншымі міжнароднымі і рэгіянальнымі аўтаднаннямі.

Беларусь мае намер умацоўваць і пашыраць дальнюю «знешнепалітычную дугу» саюзнікаў і партнёраў у азіяцкім, лацінаамерыканскім, блізкаўсходнім і афрыканскім рэгіёнах, выводзіць супрацоўніцтва з яе апорнымі кропкамі на ўзровень стратэгічнага партнёрства.

Дыверсіфікацыя гандлю, паглыбленне эканамічнай кааперацыі з краінамі названых рэгіёнаў планеты з'яўляюцца важнай перадумовай росту для экспартаарыентаванай беларускай эканомікі.

Асноўныя напрамкі развіцця гэтых адносін – актывізацыя палітычнага і эканамічнага ўзаемадзеяння з традыцыйнымі партнёрамі (ААЭ, Аргенціна, Бразілія, Венесуэла, В'етнам, Егіпет, Індыя, Іран, Кітай, Куба, ПАР, Сірыя, Японія), наладжванне дыялогу і актыўны выхад і замацаванне на рынках дзяржаў, якія маюць значны патэнцыял для ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва (Ангола, Балівія, Інданезія, Катар, Кот-д'Івуар, Малайзія, Нігерыя, Нікарагуа, Пакістан, Саудаўская Аравія, Тога, Філіпіны, Эквадор, Эфіопія і інш.).

Рэспубліка Беларусь выступае за развіццё канструктыўнага і раўнапрайнага дыялогу з ЗША, пашырэнне поўнафарматнага двухбаковага супрацоўніцтва па актуальных глабальных пытаннях (барацьба з гандлем людзьмі, супрацьдзеянне распаўсядджванню наркатычных і псіхатрапных рэчываў, процідзеянне кіберзлачынствам і распаўсядджванню дзіцячай парнаграфіі ў інтэрнэце, абарона юзерных аўтактаў, нераспаўсядджванне ЗМЗ), заснаванага на ўзаемным уліку інтарэсаў.

Рэспубліка Беларусь садзейнічае замацаванню цэнтральной ролі ААН у вырашэнні сусветных праблем; падтрымлівае палітыку ААН у галіне захавання міжнароднага міру і бяспекі, умацавання і развіцця сучасных міжнародных рэжымаў па прадухіленні распаўсядджвання зброі масавага знішчэння, змяншэння і ліквідацыі яго арсеналаў, барацьбы з міжнародным тэрарызмам; выступае за збалансаванае

рэфармаванне ААН з мэтай адаптацыі Арганізацыі да новых рэалій.

Прыярытэтнай задачай з'яўляецца прасоўванне асноўных беларускіх ініцыятыў у межах ААН: аб прызнанні шматлікасці шляхоў прагрэсіўнага развіцця ў якасці каштоўнасці чалавечай цывілізацыі; аб усталяванні глабальнага партнёрства супраць рабства і гандлю людзьмі, распрацоўцы Стратэгіі ААН па барацьбе з гандлем людзьмі; аб адмене практыкі ўжывання аднабаковых прымусовых мер для аказання ціску на сувэрэнныя дзяржавы; аб правядзенні ў рамках ААН адраджэння і ўстойлівага развіцця рэгіёнаў, што сталі ахвярамі аварыі на ЧАЭС; аб наладжванні міжнароднага супрацоўніцтва па распаўсядджванні энергазберагальных тэхналогій, тэхналогій выкарыстання альтэрнатыўных і ўзнаўляльных крыніц энергіі і стварэнні ў межах ААН глобальнага механізма, які будзе рэгуляваць гэтыя пракэсы.

Інтарэсам Беларусі адпавядае ўмацаванне значнасці Руху недалучэння (РН) як уплывовага суб'екта міжнародных зносін; актывізацыя дыялогу і супрацоўніцтва паміж РН і іншымі магутнымі цэнтрамі палітычнай і эканамічнай моці; інтэнсіфікацыя двухбаковых гандлёва-еканамічных сувязей з удзельнікамі Руху.

Рэспубліка Беларусь выступае за захаванне і далейшае ўмацаванне Арганізацыі па бяспечы і супрацоўніцтве ў Еўропе, садзейнічанне яе комплекснаму рэфармаванню з мэтай знішчэння сучасных недахопаў і перакосаў у працы і ператварэнне АБСЕ ў эфектыўную, транспарэнтную структуру, якая дзейнічае на карысць усіх краін-удзельніц.

Яна зацікаўлена ў паглыбленні партнёрства з краінамі Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва ў палітычнай, эканамічнай, энергетычнай, транспартнай, навуковай і ваенна-тэхнічнай галінах, актывізацыі ўзаемадзеяння па пытаннях рэгіянальной і глабальнай бяспекі, у сферах барацьбы з тэрарызмам і наркатрафікам, супрацьдзеяння гандлю людзьмі. Беларусь мае намер актыўна ўдзельнічаць у дзеянасці ШАС у якасці партнёра па дыялогу.

Уздел у працы ўніверсальных і спецыялізаваных, глабальных і рэгіянальных міжнародных арганізацый і інтэграцыйных аўтаднанняў з'яўляецца адным з важнейшых напрамкаў знешній палітыкі беларускай дзяржавы. У час глабалізацыі сусветнай эканомікі, нарастання новых глобальных выклікаў і пагроз патрабуюцца дзейныя міжнародныя шматбаковыя механизмы рэагавання на гэтыя праблемы і рэгулявання сучасных эканамічных, сацыяльных і палітычных пракэсаў. Гэту ролю выконвае шматбаковая супрацоўніцтва.

Акрамя традыцыйнага ўзделу Рэспублікі Беларусь у дзеянасці Арганізацыі Аўтаднаных

Нацый, Руху недалучэння, Арганізацыі па бяс-
пецы і супрацоўніцтве ў Еўропе, у апошнія гады
актыўна развіваюцца нашы ўзаемаадносіны з
партнёрамі ў рамках інтэграцыйных аб'яднан-
няў і арганізацый на постсавецкай прасторы.
Працягвае развівацца супрацоўніцтва ў рам-
ках СНД, ЕўрАзЭС і АДКБ. У 2009 г. пачаў функ-
цыянаваць Міжнародны саюз Рэспублікі Беларусь,
Рэспублікі Казахстан і Расійскай Федэрацыі.
У 2010 г. яму быў перададзены шэраг наднацыя-
нальных функцый у сферы рэгулювання знеш-
няга гандлю. Дзяржавы-члены Міжнароднага саю-
за пайшлі далей па шляху інтэграцыі і ў канцы
2010 г. падпісалі пакет пагадненняў, якія скла-
даюць дагаворна-прававую базу Адзінай экана-
мічнай прасторы.

Неабходнасць згладжвання наступстваў глабальнага эканамічнага крызісу для Рэспублікі Беларусь і правядзення ў краіне структурных рэформ у сферы эканомікі і фінансаў абумовілі сучасную тэндэнцыю пашырэння супрацоўніцтва нашай краіны з вядучымі міжнароднымі фінансавымі і эканамічнымі арганізацыямі – Міжнародным валютным фондам, Сусветным банкам, Еўрапейскім банкам рэканструкцыі і развіцця, Еўрапейскай эканамічнай камісіяй ААН і Канферэнцыяй ААН па гандлі і развіцці (ЮНКТАД).

Важным напрамкам знешнепалітычнай дзейнасці з'яўляецца прыцягненне рэсурсаў і эксперктнага патэнцыялу спецыялізаваных міжурядавых арганізацый для вырашэння задач сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь.

У каstryчніку 2010 г. падпісана перша ў історії Рамачная праграма ААН па акзанні асептоза та страванням душою і умінням жити, які відповідають вимогам державного стандарту. ААН засновано відповідно до законодавства Республікі Беларусь та міжнародних норм та стандартів. ААН засновано відповідно до законодавства Республікі Беларусь та міжнародних норм та стандартів. ААН засновано відповідно до законодавства Республікі Беларусь та міжнародних норм та стандартів.

дапамогі ў мэтах развіцця для Рэспублікі Беларусь на 2011–2015 гг. Гэта дакумент стратэгічнага планавання ўзаемадзеяння Урада Рэспублікі Беларусь з усімі спецыялізаванымі ўстановамі, фондамі і праграмамі сістэмы ААН, якія працуяць у Беларусі.

Да шматбаковага супрацоўніцтва таксама адносіца ўзаемадзеянне Рэспублікі Беларусь з міжнароднымі структурамі, членам якіх наша краіна не з'яўляецца (ЕС, НАТА і інш.), удзел беларускіх дэлегацый у шматбаковых міжнародных форумах самых розных кірункай.

Такім чынам, Рэспубліка Беларусь сёння – гэта суверэнная ёўрапейская дзяржава, якая праводзіць самастойную і міралюбную зневажлюю палітыку, актыўна развівае супрацоўніцтва з замежнымі партнёрамі ў розных частках зямнога шара, уносіць значны ўклад ва ўмацаванне міжнароднай беспекі і стабільнасці.

ЛІТАРАТУРА

1. Конституция Республики Беларусь 1994 г. (с изменениями и дополнениями, принятыми на республиканских референдумах 24 ноября 1996 г. и 17 октября 2004 г.). – Минск: Амальфейя, 2007. – 48 с.
  2. [Электронный ресурс]. Сайт Министерства иностранных дел Республики Беларусь – Режим доступа : <http://www.mfa.gov.by>. – Дата доступа : 07.06.2011.

SUMMARY

In article the basic directions and priorities of foreign policy of Belarus in the conditions of globalization are considered. Its principles, the purposes and problems are analyzed. The problem of civilizing and geopolitical identification of the country, the optimal ways of maintenance of the state sovereignty come to light.

Паступіў у рэдакцыю 17.06.2011 г.